

norsk lektorlag

Utdanningsdirektoratet
Postboks 2924 Tøyen
0608 Oslo

Oslo, 11.06.10

Høringsuttalelse til forslag om forskriftsfesting av krav om relevant opplæring

Vi viser til høringsbrev av 11.05.10
Norsk Lektorlag har følgende kommentarer til saken:

Formålet med forslag til nye bestemmelser er å sikre at opplæringen i fellesfagene gjøres relevant for elever i videregående opplæring ved at den tilpasses de ulike utdanningsprogrammene. Norsk Lektorlag kan ikke se at det foreliggende forslaget vil sikre noen reell endring ut fra dagens situasjon. Begrepet *relevant* forutsetter skjønn, og den foreslåtte forskriftsendringen vil ikke endre det faktum at skjønnnet fortsatt må utøves innenfor de samme rammene som gjelder i dag. Siden det ble innført felles læreplaner i yrkesfaglig og allmennfaglig studieretning i 1994, har skolen gjentatte ganger fått sterke føringer på å gjøre undervisningen relevant for elevene. Begrep som yrkesretting, differensiering og tilpasset opplæring er brukt, og det har aldri vært tvil om at skolen skulle følge opp disse intensjonene. Norsk Lektorlag kan ikke se at begrepet *relevant* opplæring gir klarere signaler om hvordan praksis skal og kan endres.

Det generelle kravet i Opplæringsloven § 1-3 om tilpasset opplæring dekker allerede alle fag. Å tilpasse opplæringen til den enkelte elev må nødvendigvis bety tilpassing til den yrkesfaglige interessen eleven har vist ved valg av program. Det er derfor unødvendig og uheldig å skille ut nettopp fellesfagene. Å forskriftsfeste at opplæringen skal være relevant kun i disse fagene, men ikke i andre fag, kan få en negativ effekt.

Det finnes sterke indre motsetninger i bestemmelsene som gjør at intensjonene om yrkesretting – eller relevans – ikke så lett lar seg gjennomføre selv om man i skolen er klar over at dette er ønskelig. Begrunnelsen for, og poenget med, at læreplanene i disse fagene er felles for alle studieprogram, er at fellesfagene også skal gi et grunnlag for samfunnsdeltakelse og dessuten danne fundamentet for videre opplæring (påbygning) til studiekompetanse. Å forene disse ulike hensyn - til yrkesmessig relevans, til samfunnsmessig relevans, til relevans i forhold til studiekompetanse og til relevans i forhold til personlig utvikling mot målene i generell læreplan - er meget krevende. Når faglærere skal vurdere balansen mellom disse hensynene og knytte dette til de åpne kompetansemålene i læreplanene, må det gjøres innenfor rammen av begrensede ressurser. Direktoratet skriver at den foreslåtte forskriftsendringen ikke antas å medføre vesentlig administrative eller

økonomiske kostnader. Dette gir et klart signal om at ressursituasjonen – og dermed praksis skal fortsette som før. Retten til tilpasset opplæring er, som Direktoratet skriver, begrenset av ”den rammen av de ressursene som i hvert tilfelle blir stilt til disposisjon”, og det er innenfor denne rammen skolen har plikt til å sørge for at opplæringen blir lagt til rette for den enkelte elev. For eksempel i norskfaget skal dette gjøres innenfor en ramme der faglærer er sammen med elevene i gjennomsnittlig 90 minutter i uken, og med 30 elever i gruppen i disse 90 minuttene. Det er de praktiske og menneskelige begrensningene som gis av disse rammene, som siden 1994 har ført til at mange elever har opplevd at opplæringen har vært lite tilpasset deres behov når det gjelder yrkesvalg og faglig utvikling. Norsk Lektorlag mener at den foreslåtte endringen i forskriften ikke vil bidra til å endre de økonomiske, praktiske og organisatoriske rammene i skolen. Norsk Lektorlag støtter derfor ikke dette forslaget.

Norsk Lektorlag har tidligere foreslått at det lages egne læreplaner i fellesfag for yrkesfaglig utdanningsprogram. De foreslåtte endringene i læreplanene (høringsfrist 18.juni) løser ikke problemet. Dersom man vil beholde ordningen med felles læreplaner og samtidig sikre økt relevans i forhold til den aktuelle yrkesopplæringen, må forskriften pålegge skoleeier å sørge for at tilpasset opplæring, og dermed økt relevans, faktisk er mulig å gjennomføre i praksis. Dette kan gjøres ved at elevtallet i gruppene reduseres kraftig, ved at faglærere gis ressurser til å spesialisere seg i forhold til de aktuelle elevenes behov og at det gis tid til å individuell oppfølging av hver elev. Kort sagt vil faglærer trenge mer tid med færre elever, mer tid til forberedelser av undervisningen og mer tid til etterutdanning for å spesialisere seg på hvilke faglige momenter som er relevante for en gitt yrkesopplæring. Dette vil gi økonomiske og administrative kostnader, og bør utredes.

Vennlig hilsen
Gro Elisabeth Paulsen (sign)
Leder
Norsk Lektorlag